

OBSAH

ÚVOD	1
1. POVĚRY A MÝTY O ODEZÍRÁNÍ	3
2. CO MOŽNÁ O ODEZÍRÁNÍ NEVÍTE	6
Ne každý má předpoklady pro odezírání	6
Jak nás mozek oklame	7
Nevědomé odezírání	9
Zrak nám pomáhá, ale nenahradí sluch	10
Nikdy nekončící trénink	11
Odezíráme pokaždé s jiným úspěchem	12
3. JAK VYPADÁ MLUVENÉ SLOVO	14
Čtení ze rtů je mýtus	14
Co dokáže jazyk	16
Izolované souhlásky	17
Izolované {B-P-M}	18
Izolované {V-F}	19
Izolované {Č-Š-Ž-Ř}	20
Izolované {C-S-Z}	21
Izolované {L-R}	22
Izolované {D-N-T}	23
Izolované {Ď-Ň-Ť} a {J}	24
Izolované {G-H-CH-K}	25
Izolované samohlásky	26
Vliv sousedních hlásek	27
Proměna mluvních obrazů souhlásek	28
Proměna samohlásek	33
Na vlastní oči	34
Samohlásky usnadňují odezírání	36
Bez souhlásek není porozumění	36
Mluvní pohyby a „pohybový šum“	38
Rychleji neznamená vždy lépe	40
Falešné mluvní pohyby a obrazy	42

4. JAKÝ MÁTE „ÚSTOPIS“?	45
Každý mluví jinak	45
Líná huba – holé neštěstí	50
Zdánlivě beznadějně případy	50
Zlepšit viditelnost mluvy? Jak na to?	51
Odezírání nepřeje extrémům	53
Povídejte si s námi	54
Když se vám podíváme na zoubek...	54
5. GYMNASTIKA PRO MOZEK	57
Puzzle	57
Bleskové myšlenkové operace	58
„Kartotéka“ v hlavě	59
Neznámá slova nelze odezírat	60
Znamá slova v neznámém spojení	61
Mluvní obrazy s více významy	62
Znalost smyslu sdělení umožňuje uhodnout slova	64
Slovní spojení jako nápověda	65
Vazba na situaci	66
Hra na jasnovidce	66
Chytrému napověz	68
Je odezírání jako luštění křížovky?	70
Pryč se slovní vatou!	74
Nevhodné skandování	75
Frázování	75
6. PODMÍNKA: ZNALOST JAZYKA	78
Jazyk pomáhá porozumět souvislostem	78
Skryté souvislosti	79
Kdo vlastně je jazykově nekompetentní?	80
Jazyk vytvořený pro oči	81
Znalosti češtiny u neslyšících lidí	83
Četl ještě dříve, než uměl mluvit, ale knihu si nepřečte	84
Psaná čeština umožňuje „papouškování“	85
Usnadňuje písemná podoba češtiny odezírání?	86
Paní a páni – jaký je v tom rozdíl?	87
Proč neslyšící lidé neradi píší	88
Neberte tykání osobně	91
Když mám česky odezírat, musím česky umět!	92
Jazyk úředního šimla	94

Výjimky, které potvrzují pravidlo	95
Najděte správnou míru	96
Pozor na obecnou češtinu	99
Soukromý „korespondenční kurs“	100
Ve kterém jazyce mám odezírat?	101
7. SLOVA NEJSOU VŠECHNO	104
Naše tělo je upovídáné	104
Řeči těla věřme více než slovům	105
Schopnost číst řeč těla	105
Rozdílné neverbální projevy	106
Nezaměňujme gesta a znaky	107
Proxemický tanec	108
Nerušte mé kruhy!	110
Vhodné rozestavení	112
Pozdravil, či nepozdravil?	114
Ústa v úrovni očí	116
8. DÍVEJ SE, CO ŘÍKÁM	118
Musíme vědět, kdy chcete promluvit	118
Optické signály	118
Dotýkání je dovoleno – ale ne všude!	122
„Prodloužená ruka“	125
Nekřičte a nedupejte	126
Nezáměrné přerušení vizuálního kontaktu	127
Nechtěné přerušení cizí konverzace	131
Musíme si na vás posvítit	131
Důležitost dobrého zraku pro odezírání	133
Vidí neslyšící lidé lépe než lidé s dobrým sluchem?	134
9. ZASEDACÍ POŘÁDEK	137
Rošáda	137
Tváří v tvář	138
Bok po boku	139
Z každé strany jeden	141
Přes roh	142
Dva proti jednomu	145
Do kruhu	147
Dlouhý stůl	148
Vždy krytá záda	149

10. OMYLY, VĚRNÍ PRŮVODCI ODEZÍRÁNÍ	150
Omyly zjevné i skryté	150
Start je nejdůležitější	151
Když mozek stávkuje	152
Bez ujištění ani ránu	153
Neopakujte se	154
Jak lze napovídat	155
Znakování jako náповěda při odezírání	156
Česká prstová abeceda	158
11. JAK SE BRÁNÍME	162
Blufujeme	162
Obrana mluvením	165
Když se na nás nedíváte, nemluvíme	166
Odmítnutí vizuálního kontaktu	168
Úniky ze společnosti	168
„Spěcháme“	169
„Trháme partu“	169
„Asistence“	170
„Enfant terrible“ čili „Zlobivé dítě“	170
„Hodné dítě“ aneb „Tělo bez duše“	170
„Bohužel nemůžeme přijít“	171
Dva jsou společnost, tři jsou dav	171
Dohoda	172
12. SOUHRN HLAVNÍCH ZÁSAD	174
Obecné zásady	174
Jak usnadnit odezírání	175
Tipy a rady pro skupinový rozhovor	176
Nejen informace, ale hlavně přístupy	179
ZÁVĚR	180
SEZNAM LITERATURY	181
SEZNAM OBRÁZKŮ	184